

Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (ósma izba)

z dnia 16 września 2013 r.*

Klauzula arbitrażowa — Umowy dotyczące pomocy finansowej zawarte w ramach piątego i szóstego ramowego programu działań wspólnotowych w zakresie badań i rozwoju technologicznego oraz w ramach programu eTEN — Projekty Highway, J WeB, Care Paths, Cocoon, Secure-Justice, Qualeg, Lensis, E-Pharm Up, Liric, Grace, Clinic i E2SP — Wypowiedzenie umów — Zwrot wypłaconych kwot — Noty obciążeniowe — Żądanie wzajemne — Reprezentacja strony skarżącej

W sprawie T-435/09

GL2006 Europe Ltd, z siedzibą w Birmingham (Zjednoczone Królestwo), reprezentowana przez adwokatów M. Gardenala oraz E. Bélinguier-Raiz,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej początkowo przez S. Delaude oraz N. Bambarę, a następnie przez S. Delaude, działających w charakterze pełnomocników, wspieranych przez adwokata R. Van der Houta,

strona pozwana,

mającej za przedmiot, po pierwsze, opartą na klauzulach arbitrażowych skargę wniesioną przez GL2006 Europe na podstawie art. 238 WE, w której skarżąca kwestionuje kontrole przeprowadzone przez OLAF w jej siedzibie w grudniu 2008 r., decyzję zawartą w piśmie z dnia 10 lipca 2009 r., którą Komisja zakończyła swe uczestnictwo w dwóch projektach w zakresie badań i rozwoju technologicznego, a także dwanaście not debetowych wystawionych przez Komisję w dniu 7 sierpnia 2009 r., w których instytucja ta domaga się zwrotu wypłaconych skarżącej zaliczek w ramach swego uczestnictwa w dwunastu projektach w zakresie badań i rozwoju, a po drugie, powództwo wzajemne zmierzające do zwrotu tychże kwot,

SĄD (ósma izba),

w składzie: L. Truchot (sprawozdawca), prezes, M.E. Martins Ribeiro i A. Popescu, sędziowie,

sekretarz: S. Spyropoulos, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 13 grudnia 2012 r.,

wydaje następujący

* Język postępowania: angielski.

Wyrok¹

Okoliczności powstania sporu

[...]

- 2 W okresie od 2000 r. do 2006 r. Wspólnota Europejska, reprezentowana przez Komisję Wspólnot Europejskich, zawarła ze skarżącą dwanaście umów w przedmiocie jej uczestnictwa w projektach w zakresie badań i rozwoju, w zamian za wniesienie przez Komisję wkładu finansowego przeznaczonego na pokrycie określonych kosztów poniesionych w ramach wykonania tych umów.

[...]

- 7 W listopadzie 2007 r. Europejski Urząd ds. Zwalczenia Nadużyć Finansowych (OLAF) zażądał przeprowadzenia spotkania z Dyrekcją Generalną Komisji (DG) ds. Społeczeństwa Informacyjnego i Mediów, wobec powzięcia podejrzeń popełnienia przez skarżącą oszustw przy wykonywaniu wskazanych umów. Na podstawie notatki w aktach OLAF z dnia 3 grudnia 2007 r., dotyczącej tego spotkania, Komisja postanowiła zawiesić ocenę projektu sprawozdania z audytu, aby przeprowadzić dodatkowe kontrole.

[...]

- 16 W dniu 10 lipca 2009 r. Komisja skierowała do adwokatów skarżącej pismo, w którym poinformowała ich, po pierwsze, że uczestnictwo skarżącej w będących jeszcze w trakcie realizacji projektach Qualeg i Cocoon zostaje definitywnie zakończone, a po drugie, że zażąda zwrotu kwot wypłaconych przez nią w ramach uczestnictwa w realizacji tych projektów. Skarżąca zakwestionowała tę decyzję pismem z dnia 14 lipca 2009 r.
- 17 W dniu 7 sierpnia 2009 r. Komisja przesłała skarżącej dwanaście not debetowych, mających na celu zwrot kwot, które wypłaciła skarżącej w ramach dwunastu zawartych z nią umów, w łącznej wysokości 2 258 456,31 EUR.

Przebieg postępowania i żądania stron

- 18 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 22 października 2009 r. skarżąca wniosła niniejszą skargę.
- 19 W odrębnym piśmie złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 3 listopada 2009 r. skarżąca wniosła o zawieszenie wykonania decyzji zawartej w piśmie Komisji z dnia 10 lipca 2009 r. oraz w dwunastu notach debetowych wystawionych w dniu 7 sierpnia 2009 r. Ponieważ nie została spełniona przesłanka pilności, wniosek ten został oddalony postanowieniem prezesa Sądu z dnia 15 marca 2010 r., zaś kwestia kosztów została pozostawiona do rozstrzygnięcia w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.
- 20 W odpowiedzi na skargę złożoną w sekretariacie Sądu w dniu 26 stycznia 2010 r. Komisja przedstawiła żądanie wzajemne, zmierzające do zobowiązania skarżącej do zapłaty kwot wskazanych w notach debetowych.

1 — Przedstawiono jedynie te punkty niniejszego wyroku, których publikację Sąd uważa za zasadną.

- 21 Skarżąca wnosi do Sądu o:
- uznanie skargi za dopuszczalną;
 - stwierdzenie, że kontrola przeprowadzona na miejscu przez OLAF w dniach od 8 do 12 grudnia 2008 r., projekt sprawozdania z audytu i późniejsze ostateczne sprawozdanie z audytu, decyzja zawarta w piśmie z dnia 10 lipca 2009 r. o wypowiedzeniu umów, na podstawie których skarżąca uczestniczyła w projektach Qualeg i Cocoon, a także noty debetowe z dnia 7 sierpnia 2009 r. zawierają nieprawidłowości, a w konsekwencji stwierdzenie, że są one niezgodne z prawem oraz nieważne;
 - stwierdzenie, że wszystkie umowy zawarte przez skarżącą z Komisją są ważne;
 - ponadto, stwierdzenie, że zarzuty Komisji nie są zasadne;
 - obciążenie Komisji kosztami postępowania.
- 22 Komisja wnosi do Sądu o:
- uznanie skargi za niedopuszczalną;
 - stwierdzenie, że zawarta w piśmie z dnia 10 lipca 2009 r. decyzja o wypowiedzeniu umów, na podstawie których skarżąca uczestniczyła w projektach Qualeg i Cocoon, a także noty debetowe z dnia 7 sierpnia 2009 r. są zgodne z tymi umowami;
 - tytułem żądania wzajemnego nakazanie skarżącej zwrotu sumy 2 258 456,31 EUR, odpowiadającej kwocie wskazanej w notach debetowych, wraz z odsetkami od określonego w tych notach dnia wymagalności roszczenia;
 - obciążenie skarżącej kosztami postępowania.
- 23 W replice skarżąca powtórzyła zasadniczo żądania zawarte w skardze oraz dodała nowe żądanie, w ramach którego wnosi o oddalenie przez Sąd żądań Komisji.

Co do prawa

I – *W przedmiocie skargi*

- 24 Na podstawie art. 113 regulaminu postępowania Sąd może w każdym czasie, po wysłuchaniu stron, z urzędu stwierdzić, iż skarga jest niedopuszczalna ze względu na bezwzględne przeszkody procesowe i nie ma potrzeby jej rozpatrywania.
- 25 Artykuł 19 statutu Trybunału Sprawiedliwości, mający zastosowanie do postępowania przed Sądem na podstawie art. 53 tego statutu, przewiduje, że strony inne niż państwa członkowskie, państwa będące stronami Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG), Urząd Nadzoru EFTA oraz instytucje Unii Europejskiej powinny być reprezentowane przez adwokata lub radcę prawnego uprawnionego do występowania przed sądem państwa członkowskiego lub innego państwa, które jest stroną porozumienia EOG.

- 26 Pismem z dnia 6 marca 2012 r. adwokaci umocowani do reprezentowania skarżącej poinformowali Sąd, że nie zamierzają dłużej jej reprezentować, ze względu na to, że nie są w stanie nawiązać z nią kontaktu, że nie jest ona już wpisana do rejestru spółek i że nie wypełniła swych zobowiązań finansowych względem nich.
- 27 Pismem z dnia 26 marca 2012 r. sekretarz Sądu poinformował tych adwokatów, że do czasu wyznaczenia przez skarżącą nowych przedstawicieli wszelka korespondencja dotycząca niniejszej sprawy będzie w dalszym ciągu kierowana pod ich adres.
- 28 Tytułem środka organizacji postępowania z dnia 13 czerwca 2012 r. Sąd zwrócił się do wspomnianych adwokatów:
- o przedstawienie faktycznego dowodu, że powiadomili skarżącą o swej decyzji, że nie będą jej dłużej reprezentować w niniejszej sprawie;
 - listem poleconym za potwierdzeniem odbioru:
 - o zwrócenie się do skarżącej o wyznaczenie, najpóźniej do dnia 2 lipca 2012 r., nowych przedstawicieli;
 - o poinformowanie jej, że w braku wyznaczenia nowych przedstawicieli we wskazanym terminie Sąd stwierdzi z urzędu, że skarga stała się bezprzedmiotowa;
 - o przedstawienie dowodu nadania pisma, o którym mowa powyżej.
- 29 Adwokaci zadośćuczynili żądaniu Sądu w piśmie z dnia 20 czerwca 2012 r.
- 30 Wyznaczony skarżącej termin na wskazanie nowych przedstawicieli upłynął w dniu 2 lipca 2012 r. o północy, przy czym skarżąca nie poinformowała Sądu o swej decyzji w tym względzie.
- 31 Tytułem środka organizacji postępowania z dnia 10 lipca 2012 r. Sąd wezwał strony do przedstawienia uwag w przedmiocie możliwości stwierdzenia z urzędu, że skarga stała się bezprzedmiotowa i że nie ma potrzeby jej rozstrzygnięcia, gdyż wobec niewyznaczenia nowego przedstawiciela w zakreślonym przez Sąd terminie skarżąca nie jest już reprezentowana przez adwokata ani radcę prawnego.
- 32 Komisja przedstawiła swe uwagi w piśmie z dnia 25 lipca 2012 r. Skarżąca nie przedstawiła uwag.
- 33 Wobec milczenia skarżącej po zastosowaniu środka organizacji postępowania z dnia 13 czerwca 2012 r., o którym mowa w pkt 28 powyżej, należy stwierdzić z urzędu, zgodnie z art. 113 regulaminu postępowania, że skarga stała się bezprzedmiotowa i że nie ma potrzeby jej rozstrzygnięcia [zob. podobnie postanowienia Sądu: z dnia 20 czerwca 2008 r. w sprawie T-299/06 Leclercq przeciwko Komisji, niepublikowane w Zbiorze, pkt 15; z dnia 2 września 2010 r. w sprawie T-123/08 Spitzer przeciwko OHIM – Homeland Housewares (Magic Butler), niepublikowane w Zbiorze, pkt 8; z dnia 16 maja 2012 r. w sprawie T-444/09 La City przeciwko OHIM – Bücheler i Ewert (citydogs), pkt 12].
- 34 W konsekwencji nie ma potrzeby rozpatrywania żądania Komisji, w ramach którego wniosła ona o to, by Sąd uznał skargę za niedopuszczalną.

II – W przedmiocie żądania wzajemnego zgłoszonego przez Komisję

- 35 W pismach z dnia 2 i 25 lipca 2012 r. Komisja wniosła do Sądu o wydanie rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania wzajemnego, nawet w wypadku, gdyby Sąd stwierdził, że nie ma potrzeby rozstrzygnięcia skargi wniesionej przez skarżącą. W ramach żądania wzajemnego Komisja wniosła do

Sądu o zobowiązanie skarżącej do zwrotu tej instytucji kwoty 2 258 456,31 EUR, odpowiadającej sumie kwot wypłaconych przez nią w ramach wykonania dwunastu zawartych ze skarżącą umów, wraz z odsetkami od daty wymagalności roszczenia wskazanej w notach debetowych wystawionych w dniu 7 sierpnia 2009 r.

A – Uwagi wstępne

- 36 Przed zbadaniem, czy niniejsza decyzja o umorzeniu postępowania w przedmiocie skargi wniesionej przez skarżącą stoi na przeszkodzie temu, aby Sąd orzekł w przedmiocie żądania wzajemnego Komisji, należy ustalić, czy Sąd jest właściwy do rozstrzygnięcia niniejszego sporu.
- 37 Zgodnie z art. 238 WE sądy Unii są właściwe do orzekania na mocy klauzuli arbitrażowej przewidzianej w umowie prawa publicznego lub prawa prywatnego zawartej przez Unię lub w jej imieniu.
- 38 Właściwość Sądu do rozpoznania, na mocy klauzuli arbitrażowej, sporu dotyczącego umowy ocenia się, zgodnie z orzecznictwem, w świetle tego postanowienia oraz treści samej klauzuli (wyrok Trybunału z dnia 8 kwietnia 1992 r. w sprawie C-209/90 Komisja przeciwko Feilhauerowi, Rec. s. I-2613, pkt 13; wyrok Sądu z dnia 9 lutego 2010 r. w sprawie T-340/07 Evropaiki Dynamiki przeciwko Komisji, niepublikowany w Zbiorze, pkt 76). Właściwość ta ma charakter odstępstwa od prawa powszechnego, wobec czego powinna być interpretowana w sposób ścisły (wyrok Trybunału z dnia 18 grudnia 1986 r. w sprawie 426/85 Komisja przeciwko Zoubkowi, Rec. s. 4057, pkt 11; wyrok Sądu z dnia 16 grudnia 2010 r. w sprawie T-259/09 Komisja przeciwko Arci Nuova associazione comitato di Cagliari i Gessa, niepublikowany w Zbiorze, pkt 39). Tak więc Sąd może z jednej strony orzekać w przedmiocie sporów wynikających z umów tylko w sytuacji, gdy strony wyraziły wolę przyznania mu takich kompetencji (ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Arci Nuova associazione comitato di Cagliari i Gessa, pkt 39), a z drugiej strony może on orzekać wyłącznie w przedmiocie żądań, których źródłem jest umowa zawierająca klauzulę arbitrażową lub które mają bezpośredni związek z wynikającymi z niej zobowiązaniami (ww. wyrok w sprawie Komisja przeciwko Zoubkowi, pkt 11).
- 39 W niniejszej sprawie bezsporne jest to, że każda z dwunastu umów zawartych między skarżącą a Komisją zawiera klauzulę arbitrażową przyznającą Sądowi właściwość do rozpoznawania sporów dotyczących ważności, stosowania i wykładni tych umów. Klauzula taka znajduje się w art. 13 umów zawartych w zakresie szóstego programu ramowego i w art. 5 umów zawartych w zakresie piątego programu ramowego oraz programu eTEN.
- 40 Ponadto należy zaznaczyć, iż w odpowiedzi na skargę Komisja wskazała postanowienia umowne, na których opiera swe żądanie wzajemne, a mianowicie art. 26 ust. 3 ogólnych warunków mających zastosowanie do umów zawartych w zakresie piątego programu ramowego, pkt II.29 ust. 1 i pkt II.31 ust. 1 ogólnych warunków mających zastosowanie do umów zawartych w zakresie szóstego programu ramowego oraz art. 17 ust. 4 ogólnych warunków mających zastosowanie do umów zawartych w zakresie programu eTEN. Postanowienia te upoważniają Komisję do dochodzenia zwrotu kwot nienależnie pobranych przez beneficjentów.
- 41 Podstawą żądania wzajemnego są zatem wskazane umowy, a także wynikające z nich prawa i zobowiązania, w rozumieniu orzecznictwa przypomnianego w pkt 38 powyżej.
- 42 Ponadto zgodnie z orzecznictwem we wspólnotowym systemie sądów właściwość do orzeczenia w przedmiocie skargi głównej implikuje istnienie właściwości do orzeczenia w przedmiocie wszelkich żądań wzajemnych zgłoszonych w tym samym postępowaniu, których źródłem jest ten sam akt bądź ten sam fakt, który jest przedmiotem skargi. Uzasadnieniem tej właściwości są względy ekonomiki postępowania, a także pierwszeństwo przyznane sądowi, przed którym sprawa zawiśła w pierwszej

kolejności, które to względy są również powszechnie uznawane w systemach proceduralnych państw członkowskich (zob. postanowienie Trybunału z dnia 27 maja 2004 r. w sprawie C-517/03 Komisja przeciwko IAMA Consulting, niepublikowane w Zbiorze, pkt 17 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 43 Wynika stąd, że co do zasady Sąd jest właściwy do wydania rozstrzygnięcia w przedmiocie żądania wzajemnego przedstawionego przez Komisję.
- 44 Ponadto należy stwierdzić, iż w zakresie, w jakim żądanie wzajemne Komisji zmierza do zobowiązania skarżącej do zapłaty kwot wskazanych w notach debetowych z dnia 7 sierpnia 2009 r., jego przedmiot jest inny niż samo oddalenie żądań skarżącej, które dotyczą w szczególności stwierdzenia nieważności not debetowych.
- 45 Tymczasem umorzenie postępowania w przedmiocie skargi wniesionej przez skarżącą nie jest w stanie zaspokoić roszczeń Komisji, gdyż nie skutkuje ono zobowiązaniem skarżącej do zapłaty kwot wskazanych w notach debetowych.
- 46 Wynika stąd z jednej strony, że żądanie wzajemne Komisji nie staje się bezprzedmiotowe, mimo że bezprzedmiotowa stała się skarga wniesiona przez skarżącą, a z drugiej strony, że Komisja nadal ma interes w tym, aby jej żądanie wzajemne zostało uwzględnione.
- 47 Ponadto należy zaznaczyć, iż orzeczenie w przedmiocie żądania wzajemnego Komisji uwalnia ją od obowiązku wnoszenia kolejnej skargi, zważywszy, że – jak instytucja ta wskazała w swym piśmie z dnia 25 lipca 2012 r. – strony miały już możliwość przedstawienia wszystkich argumentów, jakie zamierzały podnieść w niniejszej sprawie. Rozwiązanie takie jest zatem uzasadnione względami ekonomiki postępowania.
- 48 Co więcej, jak Komisja słusznie wskazała we wzmiankowanym piśmie, wydanie rozstrzygnięcia w przedmiocie jej żądania wzajemnego nie narusza prawa skarżących do obrony. W momencie zaistnienia podstawy umorzenia postępowania w przedmiocie skargi, czyli rezygnacji z wyznaczenia w określonym terminie nowych przedstawicieli, pisemny etap postępowania był już bowiem zakończony. Skarżąca miała więc możliwość przedstawienia w replice argumentów przeciwko żądaniu wzajemnemu Komisji, co uczyniła. Ponadto skarżąca została poinformowana, za pośrednictwem swych przedstawicieli, o otwarciu ustnego etapu postępowania i wysłuchaniu ustnych wystąpień stron na rozprawie w dniu 13 grudnia 2012 r.
- 49 Wobec powyższego należy orzec w przedmiocie zgłoszonego przez Komisję żądania wzajemnego.

B – W przedmiocie zasadności żądania wzajemnego

- 50 Żądanie wzajemne Komisji zmierza do zobowiązania skarżącej, po pierwsze, do zwrotu wszystkich kwot nienależnie pobranych przez nią w związku z wykonaniem dwunastu zawartych z tą instytucją umów, a po drugie, do zapłaty odsetek za zwłokę, jakie narosły od tych kwot od dnia wymagalności roszczenia o zapłatę określonego w notach debetowych z dnia 7 sierpnia 2009 r.
- 51 Dokładne kwoty wskazane w notach debetowych dotyczących każdego ze spornych projektów są następujące:
- Lensis: 257 598,49 EUR;
 - E-Pharm Up: 153 227,00 EUR;
 - Liric: 36 694,12 EUR;

- Grace: 493 735,91 EUR;
- Cocoon: 201 387,39 EUR;
- Secure-Justice: 217 564,26 EUR;
- Qualeg: 291 371,53 EUR;
- Care Paths: 144 352,41 EUR;
- Highway: 76 000,00 EUR;
- J WeB: 70 807,45 EUR;
- E2SP: 120 717,75 EUR;
- Clinic: 195 000,00 EUR;

1. W przedmiocie zwrotu nienależnych świadczeń

[...]

- 148 Należy zatem stwierdzić, że Komisja postąpiła zgodnie z zawartymi ze skarżącą umowami, gdy w dwunastu notach debetowych przesłanych skarżącej w dniu 7 sierpnia 2009 r. zażądała zwrotu kwoty 2 258 456,31 EUR, odpowiadającej sumie kwot wypłaconych skarżącej na podstawie tych umów.
- 149 Ponieważ skarżąca nie zakwestionowała kwot wskazanych w notach debetowych, należy uwzględnić żądanie Komisji zmierzające do zobowiązania skarżącej do zwrotu kwoty 2 258 456,31 EUR, którą nienależnie pobrała.

2. W przedmiocie odsetek za zwłokę

- 150 Komisja żąda, aby skarżąca została zobowiązana do zapłaty odsetek za zwłokę, jakie narosły od kwot wskazanych w notach debetowych z dnia 7 sierpnia 2009 r. od określonej w tych notach daty wymagalności roszczenia o zapłatę.

[...]

- 155 Należy zatem zobowiązać skarżącą do zapłaty odsetek przewidzianych w poszczególnych umowach, w postanowieniach przypomnianych w pkt 152, 153 i 154 powyżej, od dat wymagalności określonych w odpowiednich notach debetowych.

[...]

Z powyższych względów

SĄD (ósma izba)

orzeka, co następuje:

- 1) Postępowanie w sprawie skargi wniesionej przez GL2006 Europe Ltd zostaje umorzone.**

- 2) **GL2006 Europe zostaje zobowiązana do zwrotu Komisji Europejskiej kwoty 2 258 456,31 EUR wraz z odsetkami od dat wymagalności wskazanych w notach debetowych z dnia 7 sierpnia 2009 r.**
- 3) **GL2006 Europe zostaje obciążona kosztami postępowania.**

Truchot

Martins Ribeiro

Popescu

Wyrok ogłoszono na posiedzeniu jawnym w Luksemburgu w dniu 16 września 2013 r.

Podpisy

Spis treści

Okoliczności powstania sporu	2
Przebieg postępowania i żądania stron	2
Co do prawa	3
I – W przedmiocie skargi	3
II – W przedmiocie żądania wzajemnego zgłoszonego przez Komisję	4
A – Uwagi wstępne	5
B – W przedmiocie zasadności żądania wzajemnego	6
1. W przedmiocie zwrotu nienależnych świadczeń	7
2. W przedmiocie odsetek za zwłokę	7